

סיפורי צדיקים

גליון 475
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מעשה שהיה ביהודי אחד שעמד וחרש את שדהו ולפתע געתה פרתו. עבר שם ערבי אחד ואמר לו: "יהודי, יהודי! הפסק לחרוש, שכן פרתך געתה ואמרה שברגעים אלו חרב בית המקדש." חלפו כמה רגעים והפרה געתה שוב. "יהודי, יהודי!" שוב קרא אליו עובר האורח. "המשך לחרוש, שכן הפרה בישרה ואמרה שכבר נולד המשיח, מושיען של ישראל." "מה שמו של המשיח?" שאל היהודי. "מנחם" "ומה שם אביו?" המשיך היהודי לשאול. חזקה. "הויכח הוא מתגורר?" "בבירת המלך של בית לחם יהודה" הייתה התשובה. כששמע זאת היהודי, מכר את פרתו ואת מחרשתו והחל למכור צעצועים לתינוקות. הוא נדד מעיר לעיר כשהוא מוכר את מרכולתו, עד שיום אחד הגיע לעיירה אחת בה כל הנשים רכשו צעצועים מלבד אישה אחת, אימו של תינוק בשם מנחם. "ידידתנו, מדוע אינך רוכשת צעצוע לתינוק מנחם?" שאלו אותה הנשים האחרות, והיא השיבה: "אני רוצה לחנוק את שונאיהם של ישראל (היא השתמשה בביטוי במרכאות כפולות כשמשמעותו שרצונה, חלילה, להרוג את ילדה), שכן התינוק נולד ביום בו חרב בית המקדש!" ושמע זאת היהודי וידע כי זהו התינוק. "הסירי דאגה מליבך" אמר, "שכן אני בטוח שכשהם שהוא בישר על חורבן בית המקדש בלידתו, כך הוא יבשר על בנינו של בית המקדש." חלפו ימים והוא שב לבקר באותה עיירה. כשהתעניין אצל האם לשמוע מה שלום בנה התינוק, השיבה לו: "מהיום שבאת ושאלת עליו, באה רוח סערה וחטפה אותו מידי."

(על פי תלמוד ירושלמי)

פרשת השבוע

אליו, הושיט לו שלום עליכם, ובנעימה לבבית וידידותית פתח: שמעתי עליך שבתור ילד קטן נחטפת ויחד עם ילדים אחרים נלקחת לסיביר הרחוקה, גדלת בין גויים, לא זכית ללמוד אפילו את אחת מן התורה, עברת את הגיהנם בעולם הזה, צרות רדיפות איומות, עינויים נוראיים, הרשעים אמרו לא פעם להעבירך על דתך, אלצו אותך לאכול חזיר נבילות וטריפות, ואף על פי כן נשאת יהודי ולא השתמדת, מאושר הייתי אילו היו לי זכויות כשלך, והייתי בן עולם הבא כמוך, מקומך בעולם האמת הרי יהיה בין צדיקים וגאוני עולם, האם דבר קטן הוא מסירות נפש שכזו? לסבול יסורים שכאלה למען היהדות, למען כבוד שמים שלושים וכמה שנים רצופות, הרי זה נסיון גדול יותר משל חנניה מישאל ועזריה. דמעות חמות התקשרו בעיניו של החייל הניקולאי לשעבר, הוא התרגש מהמילים הלבביות והחמות שזרמו מלב טהור, שליטפו והחזיו את נשמתו המיוגעת. משנודע לו מיהו העומד לפניו, פרץ בבכי עז והחל לנשק את החפץ חיים, והחפץ חיים מוסיף לדבר אליו, אדם כמוך שוכה להיחשב בין הקדושים שמוסרים את נפשם על קידוש השם. אילו קבלת על עצמך לחיות מעתה את שארית ימך כיהודי כשר. לא היה מאושר כמוך בארץ. היהודי שוב לא עוב את החפץ חיים עד שנהפך לבעל תשובה וצדיק גמור.

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל (א' - א') מסופר על הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א שבתקופה שהיה נודד למכור את ספריו, ראה פעם באכסניה בוילנא יהודי חסון ומגושם שנכנס והתיישב ליד השלחן, ופקד על המשרתת שתגיש לו נתח אווז צלוי וכוס משקה חריף, הוא חטף בלי ברכה בתאוותנות את נתח האווז, והתייחס אל המשרתת בצורה בלתי הוגנת. החפץ חיים נדהם מהמחזה ורצה לנסות לגשת אליו כדי להעיר לו על קלות דעתו. אולם בעל האכסניה התקרב חרש אל אורחו הדגול כדי למנעו מצעד זה, כי הוא חושש מפני שערוריה, מדובר בחייל ניקולאיני לשעבר הדיוט שעלול אף להרים ידו על הצדיק. אנא רבי הנח לו, אין אל מי לדבר, כשהיה בן שבע נחטף יחד עם ילדים אחרים קנטוניסטים, ונלקח לסיביר, עד גיל שמונה עשרה גדל בין איכרי המקום, ואחר כך עבד את הצאר ניקולאי עשרים וחמש שנה. במקומות כאלה היכול היה ללמוד משהו יותר טוב, היש פלא שגדל כה מגושם? לאחר שקרוב לארבעים שנה לא היה מצוי בסביבה יהודית, לא למד אות אחת מן התורה, ולא ראה פנים יהודיות. מוטב רבי שלא תתחיל עמו, כבודך יקר מדי בעיני, סיים בעל האכסניה. חיוך שליו מסביר וחביב הופיע על פניו המאירות של החפץ חיים, ואז אמר, אל תחשוש, כבר אדע כיצד לשוחח עמו, והנני מקה שתצמח מכך טובה. החפץ חיים ניגש

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:26 ת"א: 8:29 ר"ת: 9:00

פרשת דברים-חזון

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:10 ת"א: 7:25

על דלת חדרו. זה היה אחד המשרתים במלון, שבא לשאול אותו במה יסעד היום את ליבו – בבשר אווה או שמא בבשר אחר. שילח ר' שמחה בונים את המשרת מעליו, וכשזה יצא, גבר והתעצם בכיו. לא חלפו דקות אחדות והנה שוב נשמעו נקישות על הדלת. הפעם ניצב על הסף שליחה של גבירה יהודייה מפורסמת בוורשה. הגבירה ידעה, ככל הנראה, על מצבו הנוכחי של ר' שמחה בונים. היא חשבה להיטיב עמו ובאותה שעה לרכוש לעצמה איש נאמן.

בפי השליח הייתה הצעת עבודה בעבורו – להיות קופאי בבית-העסק שלה ולזכות במשכורת גבוהה למדי – שישה רובלים לשבוע. ברגע הראשון חלפה במוחו של ר' שמחה בונים המחשבה להיענות להצעה, שהייתה מביטחה לו ולמשפחתו קיום בכבוד, אך לאחר מחשבה נוספת חזר בו. "אם הקב"ה החליט לסייע לי ולפתוח לפניי שוב את שערי ההצלחה, אינני חפץ להיות פקיד", אמר לעצמו. השליח היה בטוח כי איש-שיחו יקבל את ההצעה בשמחה. לתדהמתו שמע את ר' שמחה בונים אומר: "מסור לגבירתך כי מוכן אני להיות שותף בעסקיה; לא פקיד". הביט בו השליח בהשתאות רבה והלך לדרכו. כשנמסרו דברי ר' שמחה בונים לגבירה חרה אפה על העזתו של הצעיר. היא הורתה לשליח להישאר בבית ואף לא לחזור למלון כדי למסור את תשובתה השלילית להצעה שנראתה לה חצופה. בינתיים נרגעה רוחו של ר' שמחה בונים. מאמין ובוטח בישועת ה' הקרובה הוציא מתרמילו ספר והחל להגות בו בשקט ובשלווה.

ר' שמחה בונים הוסיף לשבת במלון, מנסה את כוחו במסחר כזה או אחר – ונכשל פעם אחר פעם. חלפו עוד כמה ימים והנה שוב נקש על דלת חדרו של ר' שמחה בונים שליחה של הגבירה. כשהפכה בדבר עוד ועוד, הגיעה הגבירה למסקנה כי לא יהיה רע כל עיקר אם תכניס לעסקיה כשותף (או לפחות למקצתם) את ר' שמחה בונים, שנודע לכול ביושרו ובתבונתו. הפעם קיבל ר' שמחה בונים את הצעתה. ואמנם מתוך השותפות העסקית בין הגבירה לבין ר' בונים צמחה הצלחה גדולה, ובאותה שנה הרוויחו שניהם סכומים גדולים מאוד.

כשנסע ר' שמחה בונים ללובלין שם את פעמיו אל ביתו של 'החווה'. אך דרכו רגליו על מפתן החדר, נשא אליו הצדיק את עיניו ואמר: "כפי שאמרתי לך במוצאי יום-הכיפורים, נגזר עליך לאבד את כל כספך, וכפי שנגזר כן היה. ואולם באותו יום לא דיברנו כלל על בכיות שתבכה ועל דמעות שתשפוך. אלה קרעו את רוע הגזרה".

הדמעות קרעו את רוע הגזרה

מסופר: מנהג היה לתלמידי 'החווה' הקדוש מלובלין זיע"א (יומא דהילולא ט' מנחם אב) להיכנס בכל שנה ושנה במוצאי יום-הכיפורים לחדרו של הרבי ולשאול את פיו כיצד הייתה ה'חתימה' שנקבעה להם במרום. לא לכולם היה הצדיק משיב, אך היו מהם שנענו.

שנה אחת נכנס אל 'החווה' תלמידו הרה"ק רבי שמחה בונים זיע"א, שלימים נתפרסם כרבי מפרשיסחא, ושאל על 'חתימתו'. שקע הרבי בהרהור קל. "רואה אני כי גזרה קשה מרחפת על ראשך", אמר וכעבור רגע הוסיף: "השנה תפסיד את כל כספך ותהיה עני ואביון". ואכן, בדיוק כפי שחזה הצדיק – כן היה. באותה שנה חלו כל בני-משפחתו של ר' שמחה בונים במחלות קשות, ואת כל כספו נאלץ לפזר על רופאים ותרופות. באין מזומנים בידו איבד ר' שמחה בונים את מקור פרנסתו. הוא נשאר נקי מכל כספו ורכושו, תוהה מהיכן יביא מזון ובגד לאשתו ולילדיו.

"משנה מקום – משנה מזל", אמרו חכמינו. נטל אפוא ר' שמחה בונים את מקל הנדודים בידו ויצא לתור אחר מקור פרנסה חדש. עבר ממקום למקום, ניסה לחפש מקור פרנסה פה ושם – לשווא. במסעותיו הגיע לוורשה. כדרכו בימים הטובים נכנס לבית-מלון משובה, שבעליו הכירו בעבר, והתאכסן בו. בעל-הבית ידע שהסוחר ההגון משלם את כל החשבון, ואירחו ברוב-לב. במשך כמה שבועות שהה במלון, אכל ושתה ככל צורכו, ובכיסו אין אפילו פרוטה שחוקה אחת.

כל מאמציו לשלוח את ידו במיני עסקאות מודמנות – נכשלו. גם ניסיונותיו לחדש קשרי מסחר ישנים, עם מכרים ותיקים – לא עלו יפה. לאחר שכשלו כל ניסיונותיו הרגיש ר' בונים את מלוא חומרתה של הגזרה שנגזרה עליו באותה שנה. הוא הגיע למסקנה כי עליו לקבל את הדין באהבה ולהשלים עם העובדה שנגזר עליו להיות עני ואביון. אולם ככל שהתבונן במשמעות הדבר, התמלא ליבו צער וכאב. הוא הצטער על מצבו העלוב ועל מצבם העגום של בני-משפחתו. אך יותר מכפי שכאבו לו העוני והדוחק עצמם, חשש בעיקר מהרגע שבו יתברר לבעל המלון כי אין בידו לשלם את דמי האירוח, והדבר יגרום חילול שם שמים גדול.

בתוך כך פרץ ר' שמחה בונים בבכי. מלב מורתח נשא תחינה לקב"ה שיוציאו מן המיצר אל המרחב. לפתע נשמעו נקישות

משל ונמשל

ראה ה' והביטה למי עוללת כה

משל לאדם שחלה ונפל למשכב, קראו לחובש העיירה, קצרה ידו של החובש מלהושיע, והמחלה הלכה והחמירה, במצבו אי אפשר היה לטלטלו עד לעיר הגדולה, הזעיקו את הרופא מן העיר הגדולה, וכשהגיע מיד איבחן את המחלה ואמר: מחלה ידועה היא, ורפואה בדוקה, רשם סממנים חריפים לתן אותם לחולה, וחזר לעירו. הלכו בני המשפחה אל החובש, שירקח את הסממנים, נאנח החובש ופנה להכין את התרופות, שאלו אותו למה נאנחת? ולא ענה. נטל החולה את התרופות שהחלישוהו עד מאד, וחולשתו עיכבה את הבראתו, נמנו וגמרו לקרוא לרופא לביקור נוסף, אמר הרוקח הרשוני להיות נוכח, בא הרופא, וראה שההבראה מתעכבת, הורה להכפיל את כמות התרופות וחזקן. התערב הרוקח ואמר לרופא: מחילה, עפר אני תחת כפות רגליך, ודאי שזו התרופה הבדוקה, אולם אני בן המקום, ומכיר את החולה מזה שנים, כשראיתי את התרופה נאנחת, כי ידעתי מה רבה חולשתו, וחששתי פן לא יחזיק מעמד, נאנחתי ולא אמרתי דבר. אבל עתה, שהמינון הוכפל, מפיל אני תחינתי: החולה חלש הוא, ידוע חולי מטבעו, אנא אל תרפאהו באמצעים חריפים ודרסטיים כל כך, אין זה לפי כוחו.

והנמשל: החולי, הם עוונות העם, התרופה המרה והחזקה, הריהם החורבן והגלות, וכשראה אתם ירמיהו הנביא הזודעזע ונאנח: "ראה ה' והביטה למי עוללת כה", איך יסבלו את חזק הרפואה. עברו אלפיים שנים תקופות ויסורים, גליות וטלטולים, ועדיין לא הבראנו, עדיין לא נושענו, והרופא הגדול החפץ לרפאנו הגדיל את המינון, "אין לך יום שאין קיללתו מרובה מחברו" (סוטה מ"ט ע"א), ואנו מייחלים להקלה, כי כשל כח הסבל, שיבנה בית המקדש במהרה בימינו.

הצדיק שביקש להביא את המשיח

קהילת החסידים בפולין הייתה מזועזעת. הצדיק הגדול הרה"ק רבי משה מלעלוב זיע"א, החליט לעלות ולהתיישב בארץ הקודש. כיצד יוכלו להמשיך הלאה ללא מנהיגם? הרבי גילה לתלמידיו הקרובים ביותר, כי כשהיה ילד קטן, אמר לו אביו, הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א: "לא זכיתי לראות את ארץ הקודש, אך אתה מוכרח ללכת לשם. אתה תצליח לקרב את בוא המשיח ולזרוז את הגאולה באמצעות עבודת הבורא שם".

הרבי עבר בדרכו בערים וכפרים רבים, עם חסידיו שנלוו אליו. בעיר סדיגורא עצר להיפרד לשלום מרבו הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א. מששמע הרבי מרוזין על תוכניותיו של רבי משה לנסוע לארץ הקודש, שטח בפניו תחינתו להמתין ולהרשות לו ללכת עמו. אך רבי משה, קצרה רוחו להמשיך במסעו. "זקני הלבן ממאן להרשות לי להתעכב ולו לרגע", השיב, וכך המשיך במסעו לבדו.

מעת לעת, כשהמשלחת עצרה במסעה, נשא רבי משה דרשות על משנת החסידות. הוא הביע בפני תלמידיו את כוונותיו, וסיפר כי עם הגעתו לירושלים הוא "ילך קודם כל לכותל המערבי ושם יתקע בשופר עד שירעיד קולו את כל העולמות של מעלה. אני מביא עמי גם את גביע הקידוש שהיה שייך למורי ורבי, ה"חווה" מלובלין זיע"א. גביע זה מלא בקדושה רבה ובזכותו אצליח בס"ד לחולל ניסים רבים. אני אסרב לזוז מן המקום הזה עד שיבוא המשיח!"

רבי משה המשיך במסעו, עד שהגיע לנמל. שם נפרד לשלום מתלמידיו, ויחד עם בני משפחתו עלה על ספינה שפניה היו מועדות לארץ הקודש. מקץ מסע ארוך הגיעו לחופים הנכספים של ארץ הקודש. משם שמו פעמיהם לירושלים והגיעו לשערי עיר הקודש. ברגע שהגיעו לשערי העיר, החליק הגביע היקר, שהיה שייך ל"חווה", משקו של רבי משה, והתנפץ על האבנים.

הם ניסו להמשיך במסעם, אך רבי משה נתקף לפתע במחלה קשה. לא הייתה ברירה בידם אלא לעצור את מסעם עד שיתאושש ממחלתו. אך בריאותו של מורה החסידות הדגול הלכה והידרדרה. תוך ימים קצרים חש רבי משה כי לא יוסיף לחיות עוד זמן רב. הוא הפציר במשפחתו לשאתו מהר לכותל המערבי, וכך עשו, מחשש כי יקצור אכן קרב ובא. אך כאשר נשאו בחיפז את הצדיק לעבר הכותל ועמדו להגיע לפנייה האחרונה, הותקפו לפתע על ידי ערבים שיידו בהם אבנים מן הבתים הסמוכים. הם ניצלו בנס.

רבי משה מלעלוב הלך לעולמו בגיל שבעים ושתיים, 72 יום לאחר הגעתו לארץ הקודש, בלא שהגשים את חלומו, ובלי שהצליח להביא את הגאולה, שכן נקבע משמים כי זמן ביאת המשיח לא הגיע עדיין.

צ'ין אדם לחברו

השכנת שלום בתשעה באב

מסופר: הרה"ק רבי רפאל מבראשית זיע"א תלמידו של הרה"ק רבי פינחס מקוריץ זיע"א היה רגיל לעסוק בהבאת שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, פעם הלך ביום תשעה באב לבית אחד, בשביל לעשות שלום בין אנשים שרבו שם, שאלוהו: כלום אי אפשר לדחות את הדבר לאחר "תשעה באב? השיב רבי רפאל: אדרבא, בית המקדש חרב בעוון שנאת חנם ולפיכך ביום החורבן ודווקא, עלינו לעסוק בעשיית שלום ובאהבת חנם.

ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה

מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א שראה יהודי אחד אומר קינות בתשעה באב, בעיצובן ושברון רוח על חורבן בית המקדש ועל עם ה' כי נפלו בחרב. לפתע ניגש אליו חברו וביקשו להפסיק לכמה רגעים, על מנת לעזור לו בכתיבת איגרת נחוצה לאותה שעה. קשה היה לו לאיש למלאות את בקשת החבר, כיצד מניחים זה מפני זה? קרב הרבי אל המקוונ וידבר אליו כדברים האלה: על מה אתה מתאבל, על חורבן בית המקדש, מפני מה נחרב הבית המקדש? בעוון שנאת חנם, מהו היפוך שנאת חנם? אהבת חנם. נמצא שהסיוע לחבר עולה תיקונו הרבה יותר מהקינה והאבל. כיוצא בזה אמר רבי יחזקאל, בשעה

שאדם הולך לבית הכנסת בערב יום הכיפורים מלובש בקיטל ונרות בידו, אם יאמר לו חברו אנא בוא עמי לטייל ודאגה בליבי אשיחנה, ילך עמו. והטעם כי מה בעצם הולך אדם לעשות ביום הקדוש יום הכיפורים? תשובה. אהבת חברים זוהי תחילת התשובה "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה".

היזהרו בכבוד חברכם

כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו, אמרו לו: רבנו למדנו אורחות חיים ונזכה בהן לעולם הבא. אמר להם היזהרו בכבוד חברכם ובשביל כך תזכו לחיי העולם הבא

(ברכות כח)

צער על נשמה יהודית

מסופר: פניו של הגה"ק רבי שמחה זיסל ה"סבא מקעלם" זיע"א (יומא דהילולא ח' מנ"א) זהרו תמיד בימי שבת קודש בהוד קדושת השבת. פעם אחת נבהלו תלמידיו לראותו בשבת כבימות החול, וזיו השבת נעלם כליל מעל פניו. כך היה בליל שבת וכל למחרת בכל יום השבת. במוצאי שבת קודש לאחר ההבדלה, נאנח הצדיק ואמר: "פרץ סמולנסקין (מהמשכילים בדור ההוא שהיה ידוע בשנאתו העיוורת לתורה וללומדיה) מת, מי יוכל להתבונן ולהכיל צער הנשמה בבואה לעולם האמת ובעמדה לדין.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ח' מנ"א

הגה"ק רבי שמחה זיסל (הסבא מקעלם) ב"ר ישראל נחומים (תרנ"ח)

יום ראשון ט' מנ"א

הרה"ק רבי דוד פורקעס (תלמיד הבעש"ט הק' - תקל"ד)

הרה"ק רבי יעקב יצחק ("החווה" מלובלין) ב"ר אברהם אליעזר הלוי (תקע"ה)

הרה"ק רבי גבריאל איש הורביץ ממאגליניצא - ווארשא ב"ר דוד (מכונה בשם גבריאל המלאך - תרי"ח)

יום שני י' מנ"א

יששכר בן יעקב משבטי קה (ב"א ש"ח)

רבי דון יצחק אברבנאל ב"ר יהודה (אברבנאל עה"ת - רס"ח)

הגה"ק רבי מרדכי בנעט אב"ד ניקלסבורג ב"ר אברהם (תקפ"ט)

יום שלישי י"א מנ"א

הרה"ק רבי הלל מפאריטש ב"ר מאיר (תרכ"ד)

הגה"ק רבי יצחק בלאזר ב"ר שלמה (תרס"ז)

יום רביעי י"ב מנ"א

הרה"ק רבי משה בער מלוביצקי מטטאלין

ב"ר אהרן שותק (תר"ז)

הרה"ק רבי אמרים זלמן מרגליות ממאציוב

ב"ר מנחם מאניש (תרמ"ז)

יום חמישי י"ג מנ"א

הרה"ק רבי נתן נטע שפירא ב"ר שלמה (ה"מגלה

עמוקות" - שצ"ג)

יום שישי י"ד מנ"א

הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ב"ר אהרן (אך פרי

תבואה - תרל"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שמונה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" רמ"ס יוסף הדר"ס על המעשים.

שבת חזון

(א) לכבוד שבת חזון מותר ללבוש בגדים מכובסים. (רמ"א בשו"ע אורח סימן תקנ"א ס"ג)

(ב) מותר ליטול הציפורניים בערב שבת חזון, למי שרגיל ליטול צפורניו בכל ערב שבת. (כף החיים סימן תקנ"א ס"ק מ"ח)

(ג) לכבוד שבת חזון מותר לצחצח הנעליים. (אגרות משה אורח ח"ג סוף סימן פ')

(ד) יין של הבדלה נותנים לקטן שהגיע לחינוך. ולא הגיע עדיין להתאבל על ירושלים, ואם אין קטן, ישתה המבדיל בעצמו. (רמ"א אורח ח"ג סימן תקנ"א סעיף י', ובמ"ב שם ס"ק ע'). ויש שנוהגים שגם כשיש קטן שותים בעצמם. (הובא בספר מנהג ישראל תורה, אות ט')

בחסות רשת חנויות

גל פז

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב בכל הארץ ומכל החברות 052-7655-222